

Sipos Levente

(1940, Torda – 2015, Budapest)

Egyetlen történész sem szabadulhat a neveltetésétől és a kortól, amelyben élt. A kérdés az, vajon kamatoztatni tudja-e ezeket az adottságokat, segítségül szegődik-e mellé a szocializációja, vagy elveszíti ezeket a lehetőségeket, esetleg béklyóivá válnak? Sipos Levente a visszatérő típusú történészek közé tartozott, akinek életpályájáról elmondható, hogy kényszerű nagy kerülővel ugyan, de a rendszer-váltást követő több mint húsz esztendőben visszatérhetett azokhoz a témákhoz, amelyek közel álltak hozzá, de amelyektől a kor kényszere eltérítette. Nemcsak visszatért, hanem szakmai munkája ekkor bontakozott ki igazán, s hozott a magyar történésztársadalom számára értékes eredményeket.



A szocializációban az első meghatározó elem az erdélyiség volt: a falvak, az agrártársadalom világa, a nemzeti látószög kialakulása és megmaradása, a szülőföld kényszerű elhagyásának emlékével. A második elem a gyermek- és kamaszkorban a nagyvárosi életbe való beilleszkedés a munka és teljesítmény révén. Az 1956-os forradalmat bár kívülről, de közelről szemlélte. Nagy Imre oldalán érezte magát; később is csak egyetlen egy alkalommal írta le külön kérésre azt a kifejezést, hogy ellenforradalom. Személyes tapasztalatokon alapuló, tudatos, szilárd elhatározás volt ez: az intenzív művelődés vágya vezette, ami-

kor az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán az egyik legnehezebb szakot választotta. Latin és történelem szakon végzett. Itt ismerkedett meg a mesterekkel, mindenekelőtt Hahn Istvánnal. Hozzá írta a szakdolgozatát *Claudianus és a gildói háború* címmel. Első nagy vesztesége is innen eredt: a szakdolgozata, a gondosan összeállított első történetési próbálkozása elveszett.

1962-ben merőben másfelé sodorta az élet. Először gyakornokként, 1964-től teljes állásúként került a Párttörténeti Intézetbe. Eleinte S. Vincze Edit mellett dolgozott, majd egy háromfős agrártörténeti csoportba került, amelyet Simon Péter vezetett. Steinbach Antal volt a társa, a barátja. Nem úgy látták az agrárvilágban és az agrárpolitikában végbement dolgokat, ahogy azokat a hivatalos emlékezetpolitika láttatni akarta. Simon Péter végül az egyetemre távozott, a csoport felbomlott. Sipos Leventét ez a konfliktus életre szóló döntés elé állította. Inkább a szerkesztői munkát választotta, mintsem elmarasztalja az 1947–1949-es agrárpolitikai vitákban Nagy Imrét. Innen datálható tehát az a nagy kerülő, amelyre utaltam.

Szerkesztő lett és ezzel lemondott a történetési karrierról. Vállalt ugyan témákat, de sok ideje nem maradt az önálló kutatásra. A nőmozgalom 1945 utáni történetével 1980-ban kezdett el foglalkozni. Sosem hagyta abba, de nem jutott a végére; csak nemrég, már halálos betegen, rendkívüli erőfeszítések közepette fejezte be, de befejezte, s most itt lehet a kezünkben a terjedelmes válogatás: *Dokumentumok a magyar nőmozgalom történetéből, 1944–1948*. Nem volt hiábavaló a harmincévi anyaggyűjtés, rendszerezés, töprengés, ami a történetési munka részét képezi.

Lemondott tehát a történetési karrierról, és inkább úgy döntött, hogy a Párttörténeti Közlemények szerkesztőgárdájában folytatja életét. Ám szó sincs parkolópályáról, tartós rosszkedvről, értelmiségi depresszióról. Szerette a munkáját. Szorgalommal, sőt szenvedéllyel csinálta. Maga is tisztában volt azzal, hogy a szerkesztőkkel szemben támasztható legmagasabb elvárásoknak is megfelelt. Alig hiszem, hogy túlzok, ha azt mondom: Magyarország egyik legjobb történész szakszer-

kesztője volt, aki a helyesírási kérdésektől a történeti pontoságon át a történeti elfogultságok kigyomlálásáig segíteni tudta a kollégák tucatjainak munkáját. Nehezen túlszárnyalható példát hagyott utódaira.

Ha publikációs jegyzékére tekintünk feltűnik, hogy milyen sok kötetet szerkesztett másokkal közösen. Ez nemcsak együttműködési készségét mutatja, hanem megbízhatóságát, pontosságát is. Maga a lapszerkesztés is közös munka volt, szívesen dolgozott együttműködésben. Csapatszervező is tudott lenni, legyen szó konferenciáról, kutatási projektekről. 1982-től végig vezető tisztségeket töltött be a Magyar Történelmi Társulatban. Titkára, alelnöke, végül az igazgatóválasztmány tagja volt. Kisebb könyvtárral vette körül magát, mindig naprakészen a szakma eredményeiről; tudta, hogy csak így felelhet meg a maga által támasztott szerkesztői mércének. Hallatlan munkabírása volt.

Nemcsak kiváló szerkesztőnek ismertük, de a *Párttörténeti Közlemények* és különösen a *Múltunk* folyóirat története is összeforrt a nevével. A *Múltunk* keresztapja, és a folyóirat profilváltásának is főszereplője volt. A munkásmozgalom és a párttörténet elavuló nézőpontja felől tudatosan vitte a lapot a 20. századi nemzeti és egyetemes történelem tágabb horizontja, a politikatörténettől más diszciplínák bemutatása felé. Ahogy a rendszerváltás időszakában Balogh Sándor az intézet kutatómunkáját, úgy ő a folyóiratot nyitotta meg a dokumentumokat feltáró hullámnak, a megismerés, a ráismertetés élményét biztosítva ezzel nem csak a történész olvasóknak. Tizenöt év alatt 62 dokumentum-összeállítást közölt. Ne feledjük: még nem volt, illetve a korszak végén éppen hogy bontakozott az online történelmi adatközlés. A tematika szinte kizárólag az 1945 utáni magyar történelem, különösen az 1947-től az 1960-as évek elejéig tartó időszak: diplomáciai iratok vagy a nemzetközi érintkezés hazai feljegyzései, valamint a megnyíló szovjet irattárakból előkerült legizgalmasabb anyagok, továbbá a szociáldemokrata emigráció fontos dokumentumai. Sipos Levente maga hat publikációval gazdagította ezt a rovatot, köztük volt az 1962-es Marosán-ügy, a Nagy Imre-kérdések, Szélig Imre

egy tanulmánya. De közzétette Kardos László visszaemlékezését is Rajk László és a népi kollégiumok kapcsolatáról.

A 21. század indulásakor nagyszabású körpanorámát rajzolt az előző század történelméről. Jelentős konferenciaanyagoknak adott otthont a *Múltunk*. Például a demokratikus és szocialista agrármozgalmak 100 évéről tartott konferencia kapcsán, ahol Sipos Levente az 1956–1958 közötti agrárpolitikáról értekezett. Közzétette az 1992. évi tudományos ülésszak előadásait Nagy Imre munkásságáról. Majd következett a Veres Péter centenáriumi emlékülés, és a Romániai Magyar Népi Szövetség történetével foglalkozó összeállítás. A tanulmányok korszakhatára a 19. századtól, Eötvös Józseftől a rendszerváltásig tartott. Olykor egészen a közvetlen közelmúltig tágította a jelenkortörténet kísérleteit.

Ekkor születik meg a *Múltunk* nívódija, ekkor írt ki az alapítvány pályázatokat fiatal történészeknek.

A rendszerváltás és az ezt követő évek nehéz feladatok sorát jelentette a Politikatörténeti Intézet csapatának. Sipos Levente derekasan részt vett ebben Balogh Sándor, majd Földes György oldalán mint igazgató-helyettes, és mint felelős szerkesztő. Az embert próbáló helyzet azonban nem hogy elvette volna kedvét a munkától, hanem éppen ellenkezőleg, fokozta alkotókedvét. Igazán akkor érezte magát elemében, mintha meghatványozódtak volna energiái. Biztosította a *Múltunk* fennmaradásának anyagi feltételeit, igazgatta az intézetet egyéb feladataiban és egyre intenzívebben tért vissza mindezek mellett történészi hivatásához. Azokhoz a feladatokhoz, amelyeket a 1960-as évek első felében kényszerűen abbahagyott. Sorra jelentek meg a tanulmányok és az általa, vagy kollégákkal közösen szerkesztett dokumentumkötetek. Az 1956 utáni agrárpolitikai vitákról a *Múltunkban* 1991-ben, az agrárirányítás változásairól, a földhasználati viszonyokról az *Agrártörténeti Szemlében* 1994-ben és 1997-ben, a régi ismeretség jegyében Fehér Lajosról, természetesen Nagy Imréről, vagy Veres Péterről, Erdei Ferencről, és végül Kovács Imréről.

A rendszerváltást követően virágzásnak indult a hazai források kiadása. Levente szívesen és nagy szakmai hozzáértés-

sel válogatott az érdekes és izgalmas anyagok között. Balogh Sándor inspirációjára és sorozatszerkesztésében megindult az MSZMP vezető testületi anyagegyüttesének publikálása, s az első kötetet órá bízták. Példaértékűen oldotta meg (levéltáros kollégájával közösen) a feladatot. Az igazi nagy vállalkozás a kilencvenes évek második felében indult, ehhez már szakértői gárdát is össze kellett állítani. Rákosi Máttyás hatalmas terjedelmű visszaemlékezésének négykötetes közreadásáról volt szó. Világos volt, hogy itt kritikai kiadást kell megcélózni, ami a történeti források publikálásánál jóval ritkább, mint az irodalomtörténeti diszciplínánál. A szerkesztés, a kiadás elvi kérdéseit nem véletlenül ő foglalta össze a kötetek bevezetőjében.

Kisebb forráspublikációi nemcsak a *Múltunkban*, de a *Társadalmi Szemlében* és másutt is megjelentek. Ehhez kapcsolódott számos magas színvonalú népszerűsítő cikk az azóta megszűnt *Históriában*, *Honismeretben*, *Századokban*. Különösen jó kapcsolata volt a *Rubicon* folyóirattal, itt mintegy tíz cikke látott napvilágot, köztük a legutolsó, amely már halála után jelent meg a 2015. évi 2. számban.

Fordulat értékű volt a Szigethy Attila életével és munkásságával foglalkozó tudományos emlékülésen való fellépése 1996-ban, majd az ülés kötetté szerkesztésében való részvétele. A Nagy Imre Alapítvánnyal 2002-ben került szoros kapcsolatba, amikor társszerkesztője és egyben rendszeres szerzője lett a *Nagy Imre és kora* címmel megjelenő tanulmánykötet-sorozatnak. Több Nagy Imrével kapcsolatos elemzés fűződik itt a nevéhez: például a politikus demokráciafelfogásáról, agrárpolitikai nézeteiről, a népfront-elképzelésekről. Az alapítvány égisze alatt megjelentek 2006-ban Nagy Imre snagovi fogságára vonatkozó iratok, vagy az 1989. június 16-i temetéséről összeállított album. Szerkesztője volt Nagy Balázs és Földvári Rudolf memoárjainak. 2009-től haláláig a Nagy Imre Alapítvány kurátora volt. Kurátortársai szerint részt vett a Nagy Imre Ház mindennapjaiban.

A nagy vállalkozások tehát jórészt a népi, nemzeti baloldal hagyományaihoz kapcsolódtak, mint a Szigethy Attila és Fehér Lajos munkásságáról szóló válogatások, és a Politikátörténeti

Intézet egyik legnagyobb szabású vállalkozásának, a szárszói találkozó 50. évfordulója alkalmával rendezett tudományos tanácskozás anyagának sajtó alá rendezése. Örömmel szerkesztette *A magyar agrárpolitikusok a XIX. és XX. században* című konferenciáról készült kötetet, és különösen nagy lelkesedéssel, szeretettel vetette bele magát a Kovács Imre születési centenáriuma alkalmából rendezett konferenciánk előkészítésébe, majd a könyv sajtó alá rendezésébe 2013-ban. Végül is megadatott számára az, hogy a magyar paraszti társadalom, és különösen a magyar agrárpolitikusi progresszió emlékezetének megőrzéséért az elmúlt 25 évben sokat tehessen, hogy ráirányítsa a figyelmet egy olyan baloldali tradícióra, annak nagyszerűségére, és képviselői kiválóságára, amely a rendszerváltást követően kiesett épp a baloldali politika látóköréből, és kiesik ma is. Ebben a közegben találta meg a kilencvenes években a közéletiség számára alkalmas terepét a titkosszolgálati iratok átadását végző bizottságokban, valamint az agrárszakértők táborában Keserű János, Szabó István, Romány Pál, Orosz István és mások mellett.

Feitl István

Sipos Levente megnyitója a Múltunk kiadásának 25. évfordulója alkalmából szervezett rendezvényen

Kedves vendégek, szerzők, kollégák!

A *Múltunk* kiadásának 25. évfordulója alkalmából szervezett rendezvényen a *Múltunk* történetének egyetlen mozzanatát szeretném megvilágítani.

Hogyan született a *Múltunk* cím?

Már az 1970-es évek második felében úgy láttam, hogy az intézet folyóiratának, a *Párttörténeti Közleményeknek* a címe nincs összhangban a tartalmával. A szorosabb értelemben vett párttörténet mellett tematikája felöleli a teljes munkásmozgalm-történetet, beleértve a szakszervezetekét is. Jelentek meg benne agrártörténeti, gazdaságtörténeti, művelődéstörténeti, a demokratikus mozgalmakról, a fasiszmusról stb. szóló írások is. Körülbelül 1980-ban javaslatot nyújtottam be az intézet vezetésének a cím megváltoztatására. Szabó Bálint felelős szerkesztő nem ellenezte a kezdeményezést, de a címváltoztatás ügye valahogy mégis elsikkadt. Az írásos javaslat megvan valahol az irataim között, néhány éve a kezembe került. Hogy milyen címeket vetettem föl, már elfelejtettem.

Miután 1988-ban Balogh Sándor lett az intézet igazgatója, főlelevenítettem az ötletemet. Arra gondoltam, hogy olyan cím legyen, amely kifejezi a folyóirat történeti jellegét. Fogódzó volt, hogy a Magyar Történelmi Társulat folyóiratát *Századoknak* nevezték. Így jutottam el a múlt szóhoz. Eszembe jutott, hogy régebben létezett egy *Századunk* című folyóirat, és egy időben olvastam a kolozsvári *Utunk* című hetilapot, és később a kolozsvári *Korunkat* is. A többes szám első személyű birtokragot hozzátettem a múlthoz, és készen volt a *Múltunk* cím. A többes szám első személlyel azt akartam kifejezni, hogy ez a folyóirat egy baloldali intézményé, elsősorban haladó, demokrata-demokratikus, szocialista irányultságú, a mienk. Balogh

Sándor egyetértett az ötlettel, Szabó Bálint felelős szerkesztő is elfogadta, így az 1989. évi 1–2. szám *Múltunk* címen jelent meg. Én 1989 őszén lettem a felelős szerkesztő, amikor Szabó Bálint nyugdíjba vonult. Tudatosan folytattam a profilváltást, a közéletet a nemzeti történethez. Arra törekedtem, hogy a 20. századi történelem, a jelenkor megkerülhetetlen folyóiratává fejlődjön. Ebben partner volt az intézeti vezetés, és segítségemre volt a szerkesztőbizottság. Egyedül Jemnitz János nem értett egyet a profilváltással, és kilépett a szerkesztőbizottságból. Hogy törekvésünk milyen sikerrel járt, nem az én tisztem megítélni.

Kívánom, hogy a *Múltunk* gárdája az újra súlyossá vált viszonyok között is sikeres, eredményes munkát végezze.

Budapest, 2014. szeptember 14.

Sipos Levente

Sipos Levente (1940–2015) műveinek bibliográfiája

Szerkesztett kötet

Munkásmozgalom-történet – társadalomtudományok. Elméleti és módszertani tanulmányok. Szerk.: Vass Henrik, Sipos Levente. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978. 344 p.

Műveltség – művészet – munkásmozgalom. Tanulmányok a magyar munkásmozgalom kulturális törekvéseiről. I–II. kötet. Szerk.: Vass Henrik, Sipos Levente. Népszava Kiadó, Budapest, 1982–1983. 364 és 461 p.

Munkásosztályunk fejlődése 1945-ig. Tudományos tanácskozás Győrben 1984. január 26–27. Szerk.: Sipos Levente. Győr Megyei Lapkiadó, Győr, 1985. 126 p.

Fehér Lajos: *Sorsfordító évtizedek. Cikkek és beszédek (1941–1981).* Válogatta és előszót írta: Barla Szabó Ödön, Sipos Levente. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1987. 251 p.

A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületének jegyzőkönyvei. I. kötet. 1956. november 11–1957. január 14. Szerk. és a jegyzeteket készítette Némethné Vágyi Karola, Sipos Levente. Intera Rt., Budapest, 1993. 406 p.

Szilágyi István: *Demokratikus átmenet és konszolidáció Spanyolországban.* Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 1996. 238 p.

Szigethy Attila élete és munkássága. Tudományos emlékülés Budapesten 1996. október 31-én. Szerk.: Gecsényi Lajos, Győri-Molnár Lajos, Sipos Levente. Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára, Győr, 1997. 95 p.

A népi mozgalom és a magyar társadalom. Tudományos tanácskozás a szárszói találkozó 50. évfordulója alkalmából. Szerk.: Sipos Levente, Tóth Pál Péter. Napvilág Kiadó, Budapest, 1997. 451 p.

Rákosi Mátyás: *Visszaemlékezések 1940–1956.* 1–2. kötet. Szerk.: Feitl István, Gellériné Lázár Márta, Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 1997. 1122 p.

Zseliczky Béla: *Kárpátalja a cseh és a szovjet olitika érdeke-reben 1920–1945.* Politikatörténeti füzetek X. Napvilág Kiadó, Budapest, 1997. 160 p.

Huszár Tibor: *Kádár János politikai8 életrajza. 1912–1956.* 1. kötet. Szerk.: Sipos Levente. Szabad Tér Kiadó–Kossuth Kiadó, Budapest, 2001. 406 p.

Rákosi Mátyás: *Visszaemlékezések 1892–1925.* 1–2. kötet. Szerk.: Feitl István, Gellériné Lázár Márta, Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2002. 976 p.

A magyar állam és a nemzetiségek. A magyarországi nemzeti-ségi kérdés történetének jogforrásai, 1848–1993. Főszerk.: Balogh Sándor. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2002. 759 p.

Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések I. Szerk.: Sipos József, Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2002. 474 p.

Huszár Tibor: *Kádár János politikai8 életrajza. 1957–1989.* 2. kötet. Szerk.: Sipos Levente. Szabad Tér Kiadó–Kossuth Kiadó, Budapest, 2003. 384 p.

Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések IV. Összeállította: Sipos József. Szerk.: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2006. 377 p.

A snagovi foglyok. Nagy Imre és társai Romániában. Iratok. Összeállította, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta Baráth Magdolna és Sipos Levente. Napvilág Kiadó – Magyar Országos Levéltár, Budapest, 2006. 464 p.

Nagy Balázs: *Sorsdöntő idők: a Petőfi Körben és a forradalom-ban.* Sajtó alá rendezte és az előszót írta: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2007. 285 p.

Keserű János: *Parasztorsorsfordítók között.* Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, 2007. 243 p. + 10 oldal képmelléklet.

A temetés. 1989. június 16. Szerk.: Jánosi Katalin, Sipos Levente. Bevezető tanulmány: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2009. 190 p.

Nagy József: *A paraszti társadalom felbomlásának kezdetei, 1945–1956.* Politikatörténeti Füzetek XXX. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2009. 334 p.

Magyar agrárpolitikusok a XIX. és a XX. században. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2010. 292 p.

Varga Lajos: *Háború, forradalom, szociáldemokrácia Magyarországon. 1914. július–1919. március.* Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2010. 560 p.

Földvári Rudolf: *Tiszta vizet a pohárba. Életútinterjú.* Az interjút Molnár Adrienne készítette. Szerk.: Molnár Adrienne, Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, 2011. 438 p.

Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések VI. Szerk.: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2012. 288 p.

Kovács Imre centenáriuma. Tudományos emlékülés a Politikatörténeti Intézetben. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2013. 304 p.

Dokumentumok a magyar nőmozgalom történetéből, 1944–1948. Válogatta és a jegyzeteket készítette: Sipos Levente. Alfadat-Press, 2014. 456 p.

Tanulmány

A Szabolcs-Szatmár megyei Nemzeti Bizottságok és önkormányzati testületek. = *Szabolcs-Szatmári Szemle*, 1970. 1. sz. 49–61.

A Szabolcs és Szatmár megyei nemzeti bizottságok és önkormányzati testületek összetétele. = *Szabolcs-Szatmári Szemle*, 1971. 2. sz. 89–105.

A nemzeti bizottságok és az önkormányzati testületek összetétele Békés megyében (1944–1948). = *Békési Élet*, 1980. 1. sz. 23–41.

Reform és megtorpanás. Viták az MSZMP agrárpolitikájáról (1956–1958). = *Múltunk*, 1991. 2–3. sz. 188–197.

Bevezetés. In: *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületének jegyzőkönyvei. I. kötet. 1956. november 11–1957. január 14.* Szerk. és a jegyzeteket készítette Némethné Vágyi Karola, Sipos Levente. Intera Rt., Budapest, 1993. 7–24.

A hazai földtulajdoni és használati viszonyokról (1945–1989). = *Agrártörténeti Szemle*, 1994. 1–4. sz. 493–509.

A magyar nőmozgalom történetéről, 1944–1956. In: *Vissza a történelemhez... Emlékkönyv Balogh Sándor 70. születésnapjára*. Napvilág Kiadó, Budapest, 1996. 321–330.

Veres Péter levelezése Kádár Jánossal és Aczél Györggyel, 1957–1959. = *Múltunk*, 1997. 2. sz. 248–263.

Az agrárirányítás változásai az 1950-es években. = *Agrártörténeti Szemle*, 1997. 3–4. sz. 636–653.

Sipos Levente: Kádár János visszaemlékezései. In: *Ki volt Kádár? Harag és részrehajlás nélkül a Kádár-életútról*. Szerk.: Rácz Árpád. Rubicon – Ayuila-könyvek, Budapest, 2001. 26–33.

Imre Nagy and the Patriotic Popular Front. In: *Regimes and Transformations. Hungary in the Twentieth Century*. Edited by István Feitl and Balázs Sipos. Napvilág, Budapest, 2005. 227–259.

Fehér Lajos tevékenysége 1956–1958-ban. In: *1956 és a magyar agrártársadalom*. Szerk.: Estók János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, 2006. 105–114.

Kolhozosítás vagy szövetkezetesítés? Dögei Imre és Fehér Lajos vitái 1957-ben. In: *Agrártörténet – agrárpolitika. Tanulmányok Szuhay Miklós emeritus professzor tiszteletére*. Szerk.: Buza János – Estók János – Szávai Ferenc – Varga Zsuzsanna. Budapest, 2006. 443–458.

Nagy Imre és a Hazafias Népfront. In: *Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések IV*. Szerk.: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, 2006. 50–98.

Nagy Imre „pártügyéről”. = *Múltunk*, 2006. 4. sz. 136–185.

Agrárpolitika – agrárválság az 1990-es években. In: *Rendszerváltás és Kádár-korszak*. Szerk.: Majtényi György és Szabó Csaba. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kossuth Kiadó, Budapest, 2008. 245–271.

Nagy Imre, az agrárpolitikus. In: *Magyar agrárpolitikusok a XIX. és a XX. században*. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2010. 200–222.

Erdei Ferenc az 1956-os forradalomban. In: *Tudományos emlékülés Erdei Ferenc születésének centenáriuma. A Magyar Tudományos Akadémián 2010. december 9-én elhangzott elő-*

adások. Szerk.: Varga Gyula. Erdei Ferenc Társaság – Bába Kiadó, Makó, 2011. 45–54.

Az előzmények és a gyászünnepség lefolyása. In: *Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések VI.* Szerk.: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2012. 68–97.

Nagy Imre és a demokrácia. In: *Nagy Imre és kora. Tanulmányok, forrásközlések VI.* Szerk.: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2012. 223–237.

Az 1963-as általános közkegyelem. = *Múltunk*, 2012. 2. sz. 150–190.

Sipos Levente: Kovács Imre demokráciafelfogása. In: *Kovács Imre centenáriuma. Tudományos emlékülés a Politikatörténeti Intézetben.* Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2013. 108–128.

Kovács Imre és a demokrácia. = *Tekintet*, 2013. 3. sz. 96–104.

Forrásközlés

A Népszabadság letiltott cikke 1956 novemberében. = *Múltunk*, 1992. 1. sz. 131–144.

MSZMP-dokumentum az ellenzékéről, 1980-ból. = *Társadalmi Szemle*, 1992. 5. sz. 79–94.

Nagy Imre szövetkezeti tézisei. = *Múltunk*, 1992. 4. sz. 110–123.

A Marosán-ügy 1962-ben. (Közli Németné Vágyi Karola, Sipos Levente.) = *Múltunk*, 1994. 1–2. sz. 203–256.

Hiányos leltár. 1. MSZMP-dokumentumok „a személyi kultusz idején elkövetett törvénysértésekről”. *Társadalmi Szemle*, 1994. 11. sz. 72–94.

Hiányos leltár. 2. Válogatás az MSZMP Központi Bizottsága 1962. augusztus 14–16-ai ülésének hozzászólásaiból. = *Társadalmi Szemle*, 1994. 12. sz. 69–87.

Szélig Imre tanulmánya a magyar munkásmozgalom történetéről. = *Múltunk*, 1995. 1. sz. 137–174.

Nagy Imre és Gerő Ernő vitáinak egyik állomása. = *Múltunk*, 1996. 1. sz. 211–222.

Nagy Imre beszéde a mintagazdák értekezletén. (1948. szeptember 9.) = *Kritika*, 1996. 10. sz. 39–41.

Az MSZMP megyei és budapesti kerületi elnökeinek első értekezlete. 1956. november 27. = *Múltunk*, 1996. 3. sz. 165–211.

Kardos László visszaemlékezése Rajk László és a népi kollégiumok kapcsolataira. = *Múltunk*, 1999. 3. sz. 233–274.

Cikk, jegyzet, krónika, recenzió, szócikk

Farkas Dezső: A két forradalom Bihar megye történetében. 1917–1919. = *Párttörténeti Közlemények*, 1965. 3. sz. 258.

Dr. Garamvölgyi Károly: Mezőgazdaságunk szocialista átalakítása. = *Párttörténeti Közlemények*, 1966. 1. sz. 204.

Mészáros Károly: Az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság parasztpolitikája, 1918–1919. = *Párttörténeti Közlemények*, 1967. 2. sz. 220–222.

Georges Cogniot: Az Októberi Forradalom és Franciaország. (La révolution d'Octobre et la France) = *Párttörténeti Közlemények*, 1967. 3. sz. 166–167.

Hősi múltunk. Dokumentumgyűjtemény. = *Párttörténeti Közlemények*, 1967. 1. sz. 178–179.

A munkássajtó, 1819–1850. (La presse ouvrière, 1819–1850) = *Párttörténeti Közlemények*, 1968. 2. sz. 257–259.

Tudományos ülésszakok a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából. (Steinbach Antallal közösen) = *Párttörténeti Közlemények*, 1968. 1. sz. 194–204.

Tudományos ülés a Kommunista Internacionálé megalakulásának 50. évfordulóján. = *Századok*, 1969. 1. sz. 261–268.

A polgári demokratikus forradalom 50. évfordulójára rendezett tudományos ülésszak. = *Párttörténeti Közlemények*, 1969. 1. sz., 183–188.

Tudományos ülésszak a KMP megalakításának 50. évfordulója alkalmából. (Tóth Istvánnal közösen) = *Párttörténeti Közlemények*, 1969. 1. sz. 188–218.

Dr. Csizmadia Andor: A nemzeti bizottságok állami tevékenysége, 1944–1949. = *Párttörténeti Közlemények*, 1970. 1. sz. 177–181.

A fasizmus történeti kérdéseiről (Habuda Miklóssal közösen). = *Párttörténeti Közlemények*, 1971. 3. sz. 162–208.

Román és magyar történészek eszmecseréje. = *Párttörténeti Közlemények*, 1971. 2. sz. 202–204.

Folyóiratunk olvasóankétja Debrecenben. = *Párttörténeti Közlemények*, 1971. 1. sz. 181–184.

Vita a történetiszemléletről és a hazafias nevelésről. = *Párttörténeti Közlemények*, 1972. 1. sz. 121–146.

Henri Michel: Az európai ellenállás. (La guerre de l'ombre. La résistance en Europe) = *Párttörténeti Közlemények*, 1972. 4. sz. 179–183.

Szakács Sándor: A népi demokratikus agrárfejlődés kezdetei Magyarországon, 1945–1948. = *Párttörténeti Közlemények*, 1973. 4. sz. 202–205.

A párttörténeti folyóiratok szerkesztőségeinek tanácskozása Varsóban az antikommunizmus elleni harc feladatairól. = *Párttörténeti Közlemények*, 1974. 3. sz. 195–206.

Az oktatási igazgatóságok tudományos emlékülése Salgótarjánban. = *Párttörténeti Közlemények*, 1975. 2. sz. 179–186.

A Budapesti Nemzeti Bizottság jegyzőkönyvei 1945–1946. = *Párttörténeti Közlemények*, 1976. 3. sz. 228–230.

Történelem és tömegkommunikáció. = *Párttörténeti Közlemények*, 1977. 2. sz. 204–210.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából rendezett tudományos tanácskozás történeti szekciójának ülése. = *Századok*, 1977. 6. sz. 1241–1253.

Tudományos emlékülés Garami Ernő születésének 100. évfordulóján. = *Párttörténeti Közlemények*, 1977. 2. sz. 188–194.

20 éves a „Z pola walki”. = *Párttörténeti Közlemények*, 1978. 2. sz. 185–187.

Balogh Sándor, Izsák Lajos: Pártok és pártprogramok Magyarországon, 1944–1948. = *Párttörténeti Közlemények*, 1978. 3. sz. 253–256.

A szocializmus útján. A népi demokratikus átalakulása és a szocializmus építésének kronológiája, 1944 szeptember–1980 április. = *Századok*, 1985. 2. sz. 574–577.

A magyar parasztság sorsfordulója, 1946–1949. = *Politika-tudomány*, 1985. 2. sz. 158–163.

A népfronttörténeti pályázat értékelése. = *Honismeret*, 1987. 2. sz.

Párttörténetiből politikai történet. = *Világ*, 1991. 4. sz. 38–39.

Puhák és kemények. Politikai viták 1956 végén. = *Rubicon*, 1993. 5. sz. 30–34.

Ördögi színjáték; Két dudás egy csárdában; Nem kell Moszkvának „zsidókirály”; Rákosi bosszúhadjárata; Segítség?!; Törvénytelenységbe iktatva; A tudós elkésett forradalma; Tévesz-csalogató; Félelem a szabadságtól. = *Száz rejtély a magyar történelemből*. Gesta, Budapest, 1994. 184–201.

Népies-urbánus ellentétekről, Kádár Jánosról (Erényi Tiborral közösen). = *História*, 1995. 1. sz. 27–30.

Az MSZMP, 1957. = *História*, 1995. 9–10. sz. 15–16.

Irányító és ellenőrző szerepben. Az állampárt működési mechanizmusa. = *História*, 1996. 9–10. sz. 14–16.

A Berija-jelenség. = *Rubicon*, 1999. 3. sz. 47–49.

A XX. század az 1945 utáni történetírásban. = *Múltunk*, 1999. 2. sz. 223–257.

Nagy képes milleniumi arcképcsarnok. = *Múltunk*, 2000. 1. sz., 263–268.

Kádár János visszaemlékezései. = *Rubicon*, 2000. 7–8. sz. 4–7.

Sipos Levente–Némethné Vágyi Karola: A Kádár-életút. Kronológia. In: *Ki volt Kádár? Harag és részrehajlás nélkül a Kádár-életútról*. Szerk.: Rácz Árpád. Rubicon–Ayuila-könyvek, Budapest, 2001. 221–224.

Szakítás. Marosán György és Kádár János. = *Rubicon*, 2004. 8–9. sz. 49–55.

A snagovi foglyok. Élet a tó partján. = *Rubicon*, 2006. 9. sz. 66–71.

Kende Péter: Eltékozolt forradalom? = *Múltunk*, 2007. 4. sz. 95–103.

Előszó. In: *Magyar agrárpolitikusok a XIX. és a XX. században*. Szerk.: Sipos Levente. Napvilág Kiadó, Budapest, 2010. 7–12.

Tanúságtevők az ENSZ előtt, 1957. Szerk.: Mink András. Ford.: Szilágyi-Gál Mihály. A jegyzeteket készítette: Sipos Levente. Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2010.

A Kristóffy-távirat. = *Rubicon*, 2011. 6. sz. 57–59.

Kristóffy József moszkvai magyar követ. = *Rubicon Online*, 2011. 6. sz.

Mérjünk azonos mércével! = *Rubicon*, 2012. 8. sz. 70–71.

Történeti tár a Tanácsköztársaságról (Jászi Oszkár: A proletárdiktatúra). = *Rubicon*, 2012. 8. sz. 76–79.

Jungert-Arnóthy Mihály a külügy élén, 1944. = *Rubicon*, 2015. 2. sz. 78–81.